

Biuletenio tematika ir tema

Tarptautiniai santykiai ir geopolitika

Biuletenio laidos antraštė, probleminis klausimas Lietuvos oro gynyba hibridinių atakų sąlygomis

Esminiai žodžiai

Hibridinės atakos, oro gynyba, kontrabandiniai balionai, dronai, JAV, Persijos įlanka, Iranas, Rusija, Baltarusija, tranzitas

Serija ir registracijos numeris

ZD-2026-4

Leidimo data

2026-04-22

Leidimo vieta

Vilnius

Žanras

Analitinė apžvalga Kita

Šaltiniai: kategorijos

- Teisės aktai Politinė komunikacija
- Analitinių centrų kūriniai / leidiniai
- Žiniasklaidos turinys Socialinių tinklų turinys
- Statistiniai duomenys Mokslo darbai
- Metainformaciniai produktai
- Išviešinti slapti / privatūs duomenys

Šaltiniai: nuo - iki

2020-09-24 -
2026-04-17

Šaltiniai: kalbos

- Lietuvių k. Lenkų k.
- Anglų k. Kitos ES kalbos
- Rusų k. Kitos

Citavimui (APA stiliumi)

Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2026). *Lietuvos oro gynyba hibridinių atakų sąlygomis* (ZD-2026-4). Vilnius.

Kontaktiniai duomenys

Informacijos analitikos skyrius; analitika@lnb.lt. Nacionalinė biblioteka, Gedimino pr. 51, 01109 Vilnius.

Turinio apžvalga

Lietuva kol kas nėra pasirengusi oro balionų ir dronų įsibrovimams, o galimas atsakas Baltarusijai, iš kurios teritorijos pažeidžiama Lietuvos oro erdvė, būtų komplikuoatas:

- žemai skrendančių taikinių stebėsenos sistemos Lietuvoje nėra sukomplektuotos;
- turima stambių oro taikinių naikinimo ginkluotė yra brangi, o jos kiekis ribotas;
- Baltarusija, kuri yra Rusijos hibridinių oro atakų placdarmas, veikia ir kitomis priemonėmis: pvz., 2025 m. buvo sulaikyta šimtai Lietuvos vilkikų;
- mažinant įtampą tarp Lietuvos ir Baltarusijos tarpininkauja JAV, turinčios Baltarusijoje savų politinių ir ekonominių interesų.

1. Įžanga

2025 m. plėtojantis Baltarusijos kontrabandinų balionų krizei tapo akivaizdu, kad Lietuvos oro gynyboje esama spragų, o skrendančių balionų aptikimas ir numušimas yra techniškai sudėtingas bei brangus¹.

2026 metų kovo pabaigoje į Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes įskridę ukrainietiški dronai priminė specialistams žinomą dalyką – 2026-ųjų metų pradžioje Lietuva dar neturėjo stebėsenos įrangos,

¹ Atsakė, kodėl Lietuva nenumušė Baltarusijos balionų: „Atsivežėme ukrainietiškos įrangos, bet deja...“ (2025 m. gruodžio 6 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2025/12/06/news/atsake-kodel-lietuva-nenumusa-baltarusijos-balionu-atsivezeme-ukrainietiskos-irangos-bet-deja--40510194>

leidžiančios aptikti žemai skrendančius taikinius. O turima oro taikinių perėmimo ir sunaikinimo ginkluotė, kurios kiekis ribotas, daugiausia buvo skirta stambesniems objektams (pvz., viso labo 36 raketos Vilniaus oro erdvei apginti)².

Apžvalgoje pateikti duomenys apie ginkluotės sąnaudas Persijos įlankos regione, kai 2026 m. vasario 28 d. Jungtinėms Amerikos Valstijoms (JAV) ir Izraeliui atakavus Iraną ten prasidėjo intensyvūs karo veiksmai, verčia manyti, kad Lietuvos oro gynybos pajėgumai kol kas yra per menki.

Tiek Baltarusijos hibridinės atakos, pasireiškusios kontrabandinių balionų leidimu, tiek per jos teritoriją į Lietuvą atklydę dronai primena apie santykių su kaimynine šalimi įtampą, kuri 2025–2026 m. pasireiškė, pvz., lietuvių vilkikų sulaikymu. Lietuvos ir Baltarusijos santykiai sulaukė JAV tarpininkavimo, pvz., kontrabandinių balionų klausimu. Kitas aktualus klausimas – baltarusiškų kalio trąšų tranzitas per Lietuvą, kurį mūsų šalis uždraudė, laikydama Europos Sąjungos (ES) sankcijų, o JAV suvaržymus baltarusiškoms trąšoms yra panaikinusi.

Apžvalgoje atkreipiamas dėmesys, kad Lietuvos oro gynybos plėtra ir perginklavimas vyksta Baltarusijos hibridinių veiksmų sąlygomis, o šie yra Rusijos agresijos *nulinės fazės*, nukreiptos prieš NATO, dalis. Tuo pat metu Baltarusija yra JAV diplomatinių pastangų objektas įgyvendinant Jungtinių Valstijų politinius ir ekonominius tikslus.

2. Dronų incidentai Baltijos šalyse 2025–2026 m.

Šiame skyriuje aptariamos Lietuvos ir kitų valstybių oficialios bei neoficialios reakcijos į užsienio dronų įsibrovimus 2025–2026 m.

2026 metų kovą publikuotame Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos ir Valstybės saugumo departamento „Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime“ konstatuota, kad **dėl Rusijos veiksmų daugėja Lietuvos oro erdvės pažeidimų**. Nurodyta, kad 2025 m. liepos 10 d. ir 28 d. į Lietuvos oro erdvę iš Baltarusijos įskrido ir nukrito du Rusijos bepiločiai orlaiviai „Gerbera“. Liepos 28 d. „Gerbera“ turėjo fuginę-skeveldrinę sprogstamąjį užtaisą ir sudėtingesnę (atsparesnę trikdžiams) navigacijos sistemą. Vertinime teigiama, kad abu dronai į Lietuvos oro erdvę įskrido atsitiktinai³.

Didelį politinį bei visuomeninį rezonansą sukėlė **2026 m. kovą** įvykę dronų įsibrovimai į visas tris Baltijos valstybes ir Suomiją. Minėtų šalių atstovai oficialiai pripažino, kad, tikėtina, **tai buvo paklydę**

² Ekspertas kalba tiesiai – 36 taikinių numušimas kainuotų 100 mln. (2026 m. kovo 25 d.). Prieiga per internetą: <https://tv.lrytas.lt/laidos/nauja-diena/2026/03/25/news/ekspertas-kalba-tiesiai-36-taikiniu-numusimas-kainuotu-100-mln-namu-darbus-galime-pasidaryti-41805302/embed>

³ Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas 2026. (2026 m. kovo 3 d.). Prieiga per internetą: https://www.vsd.lt/wp-content/uploads/2026/03/2026-GR-LT-EI_NAUJAS.pdf

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

ukrainietiški dronai⁴. Vėliau dėl paklydusių dronų Ukraina atsiprašė tiek Baltijos valstybių⁵, tiek Suomijos⁶.

2026 m. kovo 23 d. naktį į Lietuvą įskridęs dronas nuskendo Lavyso ežere (Varėnos r.)⁷. Kovo 25 d. po vieną droną sudužo Latvijos ir Estijos teritorijose (Estijoje dronas rėžėsi į Auverės elektrinės kamina). Baltijos valstybių pareigūnų teigimu, visi trys bepiločiai orlaiviai buvo ukrainietiški. Jie nuklydo nuo kurso Ukrainai surengus ataką prieš Rusijos naftos eksporto terminalus netoli Sankt Peterburgo (Ust-Luga, Primorskas)⁸. Kadangi dronas į Latviją įskrido iš Rusijos, latviai įteikė pastarajai valstybei notą dėl incidento⁹. Ukrainai tęsiant oro puolimus nurodyta kryptimi, kovo 29 d. du dronai, nepadarę žalos, nukrito Suomijoje¹⁰. Bent jau vienas jų identifiкуotas kaip ukrainietiškas¹¹. Kovo 30 d. vakare dronas buvo priartėjęs prie Latvijos sienos, tačiau apsisuko ir nuskrido¹². 2026 m. kovo 31 d. keli dronai įskrido į Estijos oro erdvę, dėl to buvo paskelbtas oro pavojus. Vėliau rastos sudužusio drono nuolaužos¹³.

Minėtų įvykių kontekste Lietuvos oro gynybos situaciją komentavęs Seimo narys Laurynas Kasčiūnas sakė: „Ką girdžiu dabar iš atsakingų pareigūnų pareiškimų, kad geriausiu atveju vienokią ar kitokią sofistikuotą detekcijos sistemą, kuri leis matyti dronus ir žemesniame aukštyje bei atskirti dronus nuo kitų objektų, turėsime 2027–2028 m.“¹⁴

2026 m. kovo 24 d. Lietuvos kariuomenės atsargos majoras Darius Antanaitis konstatavo, kad problema yra ne tai, jog dronas įskrido į Lietuvą, o tai, kad niekas jo nepastebėjo. Antanaičio teigimu, nėra integruotos elektrooptinės sekimo sistemos, skirtos būtent oro erdvei ir objektams, atskrendantiems iš Baltarusijos teritorijos, stebėti¹⁵.

Krašto apsaugos ministras Robertas Kaunas tikino, kad **dalis dronams aptikti skirtų radarų jau atvyko į Lietuvą, tačiau užtrunka jų diegimas į gynybos sistemas, personalo apmokymas**¹⁶. Jo teigimu, perimti ukrainiečių patirtį kovojant su dronais nėra paprasta, kadangi **ukrainiečiai visų savo technologijų niekam neatskleidžia** dėl saugumo – kad jos nepatektų priešui¹⁷.

⁴ Špokas, E., Jankauskas, S. (2026 m. kovo 30 d.). Per dvi paras – trys dronai: Baltijos šalių oro erdvė neapsaugota. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2882069/per-dvi-paras-trys-dronai-baltijos-saliu-oro-erdve-neapsaugota>

⁵ Venckūnas, V. (2026 m. kovo 30 d.). Prezidentūra: Ukraina išreiškė apgailėstą dėl dronų incidentų Baltijos šalyse. Prieiga per internetą: <https://kauno.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/prezidentura-ukraina-isreiske-apgailstavima-del-dronu-incidentu-baltijos-salyse-1749289>

⁶ Ukraina atsiprašė dėl Suomijoje nukritusių dronų. (2026 m. kovo 30 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/2883212/ukraina-atsiprase-del-suomijoje-nukritusiu-dronu>

⁷ Petrakova, L. (2026 m. kovo 25 d.) URM: apie drono incidentą Varėnoje Lietuva informavo NATO sąjungininkus. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2878343/urm-apie-drono-incidenta-varenoje-lietuva-informavo-nato-sajungininkus>

⁸ Einoris, A. (2026 m. kovo 25 d.). Į Latviją ir Estiją iš Rusijos pusės įskrido dronai. Prieiga per internetą: Skaitykite daugiau: <https://www.delfi.lt/naujienos/uzsienyje/i-latvija-is-rusijos-puses-iskrido-dronas-120228355>

⁹ Latvija dėl bepiločio orlaivio incidento įteikė notą Rusijai. (2026 m. kovo 25 d.). Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2026/03/31/del-dronu-veiklos-rusijoje-estija-skelbe-oro-pavoju-582749>

¹⁰ Suomijoje nukrito du dronai. (2026 m. kovo 29 d.). Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2026/03/29/suomijoje-nukrito-du-dronai-582689>

¹¹ Paaiškėjo, koks dronas sudužo Suomijoje. (2026 m. kovo 29 d.). Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/uzsienyje/paaiskejo-koks-dronas-suduzo-suomijoje-120230319>

¹² Po perspėjimo signalų Estijoje – žinia apie daugiau dronų ir rastas nuolaužas. (2026 m. kovo 31 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2026/03/31/news/aliarmas-estijoje-nakti-gyventojai-gavo-ispejimus-sleptis-pakelti-naikintuvai-41882217>

¹³ Dėl dronų veiklos Rusijoje Estija skelbė oro pavojų, šalies pietuose rasta drono dalių. (2026 m. kovo 31 d.). Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2026/03/31/del-dronu-veiklos-rusijoje-estija-skelbe-oro-pavoju-582749>

¹⁴ Norkūnas, V. (2026 m. kovo 24 d.). Kasčiūnas: prieš bepiločius orlaivius būsime akli iki 2027–2028 m. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2877433/kasciunas-pries-bepilocius-orlaivius-busime-akli-iki-2027-2028-m>

¹⁵ Gaučaitė-Znutienė, M. (2026 m. kovo 24 d.). Oro erdvė kiaura, gynyba – bedantė? Ką apie drono incidentą Varėnoje sako ekspertai. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2877109/oro-erdve-kiaura-gynyba-bedante-ka-apie-drono-incidenta-varenoje-sako-ekspertai>

¹⁶ Venckūnas, V. (2026 m. kovo 24 d.). Robertas Kaunas: dalis dronams aptikti skirtų radarų jau Lietuvoje, užtrunka jų diegimas. Prieiga per internetą: <https://kauno.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/robertas-kaunas-dalis-dronams-aptikti-skirtu-radaru-jau-lietuvoje-uztrunka-ju-diegimas-1748430>

¹⁷ Dumbliauskas, V. (2026 m. balandžio 2 d.). Nemato dronų, nenumuša balionų: ar saugi Lietuvos oro erdvė? Prieiga per internetą: <https://m.diena.lt/naujienos/lietuva/salies-pulsas/nemato-dronu-nenumusa-balionu-ar-saugi-lietuvos-oro-erdve-1749832>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

Ministras Kaunas nesiėmė vertinti Ukrainos pareigūnų teiginių, kad Rusija tyčia nukreipė dronus į Baltijos šalis ir Suomiją siekdama sukelti įtampą¹⁸. Premjerė Inga Ruginienė teigė, kad sudužusi ukrainiečių skraidyklė nukrypo nuo kurso dėl sutrikusio ryšio¹⁹.

2025 m. kovo 25 d. Lietuvos oro gynybos būklę komentavęs karybos ekspertas Giedrius Petkevičius²⁰ įvertino kai kuriuos turimus ginklus, pvz., vieną parengtyje esančią raketų bateriją NASAMS, galinčią apsaugoti Vilnių. Šio tipo baterija skirta stambiams oro taikiniais: lėktuvams, sraigtasparniams, sparnuotosiomis raketoms numušti (pvz., NASAMS dislokuotos JAV sostinėje Vašingtone Baltųjų rūmų apsaugai²¹). Anot Petkevičiaus, NASAMS netinka balistinėms raketoms „gaudyti“, tam reikėtų priešlėktuvinės Patriot sistemos. Mūsų NASAMS baterijoje šiuo metu yra viso labo 36 AMRAAM raketos, kainavusiomis 94 mln. JAV dolerių²². Vadinasi, tiek atsieitų 36 taikinių numušimas. Lietuva įsigijo dar dvi NASAMS baterijas: antroji atvyks iki 2027-ųjų, trečioji bus pradėta vežti 2028 metų antrąjį ketvirtį²³. Petkevičius užsiminė, kad pasienyje yra mobilių oro gynybos priemonių, tačiau šio klausimo nedetalizavo. Jo vertinimu, Lietuva iki šiol pasikloviė NATO oro pajėgomis, kurios galimai ateitų į pagalbą agresijos prieš Lietuvą atveju, tačiau **silpnoji oro gynybos grandis yra pasirengimas dronų atakoms**. Petkevičiaus nuomone, Lietuvos finansinių išteklių pakanka, kad šalis pati pasirūpintų dronų detekcijos ir numušimo sistemomis.

Galima teigti, kad 2026 metų kovo pabaigos incidentai su atklydusiais dronais, kaip ir 2025 m. baltarusiškų balionų krizė, atskleidė, kad Lietuvos oro gynybos sistemos neparengtos žemai skrendančių bepiločių orlaivių atakoms. Kalbant apie stambių oro taikinių numušimą, galima tikėtis, kad trys NASAMS baterijos, kai bus sukomplektuotos 2028–2030 m., turės apie 100 AMRAAM tipo raketų, kurių vertė dabartinėmis kainomis siektų apie 300 mln. JAV dolerių. Atsižvelgiant į kitame šios apžvalgos skyriuje pateiktą karo Persijos įlankoje statistiką galima spėti, kad Lietuvoje tiek kainuotų **kelios oro gynybos dienos**, kurioms praėjus baigtųsi šalies turima amunicija.

3. Ar Rusija rengiasi karui su NATO?

JAV sostinėje Vašingtone įsikūrusio Karo studijų instituto (*Institute for the Study of War, ISW*²⁴) ataskaitose ir ekspertų komentaruose teigiama, kad, Rusijai vis dažniau vykdant Europoje įvairius išpuolius, apimančius ir NATO šalių oro erdvės pažeidimus, **toks jos elgesys yra karo veiksmų nulinės fazės dalis**. Nulinė fazė šiuos atveju suvokiama kaip diplomatinių, ekonominių, diversinių, informacinių priemonių visuma siekiant „apdoroti“ priešininką prieš aktyvių karinių veiksmų fazę²⁵. Pvz., penkių galimai

¹⁸ Ruginienė ir Kaunas nevertina Kyjivo teiginių, jog dronus į Baltijos šalis nukreipė Rusija. (2026 m. balandžio 1 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2885166/ruginiene-ir-kaunas-nevertina-kyjivo-teiginiu-jog-dronus-i-baltijos-salis-nukreipe-rusija>

¹⁹ Venckūnas, V. (2026 m. kovo 31 d.). Premjerė: Ukraina neleidžia dronų per Lietuvos teritoriją. Prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/premjere-ukraina-neleidzia-dronu-per-lietuvas-teritorija-56-2652894>

²⁰ Žr. 2 šaltinį.

²¹ Trevithick, J. (2020 m. rugsėjo 24 d.). SAM System That Guards Washington DC Just Made Its Lowest Ever Intercept Of A Mock Cruise Missile. Prieiga per internetą: <https://www.twz.com/36728/sam-system-that-guards-washington-dc-just-made-its-lowest-ever-intercept-of-a-mock-cruise-missile>

²² Lietuva už daugiau nei 94 mln. eurų perka 36 vidutinio nuotolio amerikietiškas raketas. (2023 m. spalio 24 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2108513/lietuva-uz-daugiau-nei-94-mln-euru-perka-36-vidutinio-nuotolio-amerikietiskas-raketas>

²³ Jakučionis, S., Venckūnas, V. (2024 m. spalio 4 d.). Lietuva perka papildomų oro gynybos sistemų NASAMS už 234 mln. eurų. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2377062/lietuva-perka-papildomu-oro-gynybos-sistemu-nasams-uz-234-mln-euru>

²⁴ Institute for the Study of War. (n. d.). Prieiga per internetą: <https://understandingwar.org/>

²⁵ Paulauskaitė, U. (2025 m. gruodžio 8 d.). Įvykiams Lietuvoje – dėmesys JAV: tai „nulinė fazė“ – rusai ruošiasi galimam karui su NATO. Prieiga per internetą: <https://www.tv3.lt/naujiena/uzsienis/ivykiams-lietuvoje-demesys-jav-tai-nuline-faze-rusai-ruosiasi-galimam-karui-su-nato-n1475963>

baltarusiškų balionų incidentą Lenkijoje netoli sienos su Baltarusija 2026 m. kovo 21 d. ISW priskiria *nulinės fazės* veiksams²⁶. (Rusijos diversijos ES nagrinėtos LNB apžvalgose ZD-2025-8²⁷ ir ZD-2025-9²⁸.)

Su dronais susijusių įvykių galimybę peraugti į ginkluotą konfliktą pakomentavo Estijos kariuomenės vadas generolas majoras Andrus Merilo. Dėl 2025 m. kovo 25 d. įskridusio drono jis pareiškė, kad Rusijos pasienyje reikia „elgtis juvelyriškai“, kad incidentai nebūtų eskaluojami ir nepersimestų į minėtos šalies teritoriją. Pasak Merilo, Rusijos pajėgos pasienyje su NATO valstybe Estija kol kas nenumušinėja ukrainietišκών dronų, todėl ir estų pajėgos privalo elgtis atitinkamai²⁹.

Nulinės fazės eskalacijos požymių galima įžvelgti Rusijos reakcijose į ukrainietišκών dronų įskridimus. Rusiškos žiniasklaidos priemonės ėmė skleisti versiją, esą Lenkija ir Baltijos šalys neoficialiai praleidžia ukrainietišκών dronus, kurie puola Rusiją³⁰. Rusijos užsienio reikalų ministerija 2026 m. kovo 7 d. pareiškė, kad Rusija įspėjo Baltijos šalis dėl to, kad jos neva leido Ukrainai naudotis savo oro erdve smūgiams Rusijos teritorijoje vykdyti. Latvija pareiškė Rusijai protestą dėl, jos nuomone, pradėtos dezinformacijos kampanijos, o Estija tiesiogiai atmetė Rusijos kaltinimus, esą ji davė Ukrainai tokį leidimą³¹. Lietuvos premjerė Ruginienė teigė, kad Ukraina neleidžia dronų per Lietuvos teritoriją³². Ukrainos užsienio reikalų ministerija komentavo, kad bepiločiai orlaiviai greičiausiai nukrypo nuo kurso, paveikti Rusijos elektroninio karo sistemų³³.

Verta atkreipti dėmesį į politinius veiksmus, liudijančius apie Rusijos pasirengimą naudoti karinę jėgą prieš kitas valstybes. 2026 metų balandžio viduryje Valstybės Dūma pirmu skaitymu priėmė įstatymą, kuris numato Rusijos karinių pajėgų panaudojimą užsienyje tuo atveju, jeigu kurioje nors valstybėje būtų sulaukyti Rusijos piliečiai pagal teismų, kurių Rusija nepripažįsta, sprendimus^{34, 35}.

2026 metų balandžio pradžioje ISW ekspertė Kateryna Stepanenko, komentuodama Baltijos šalių oro erdvės pažeidimus kovą, išsakė nuomonę, kad kol kas nevertėtų kalbėti apie tiesioginę Rusijos agresijos grėsmę³⁶. Tačiau karinis Rusijos rengimasis kaimyninėje Baltarusijoje signalizuoja, kad stiprinama

²⁶ Russian Offensive Campaign Assessment, March 22, 2026. (2026 m. kovo 22 d.). Prieiga per internetą:

<https://understandingwar.org/research/russia-ukraine/russian-offensive-campaign-assessment-march-22-2026/>

²⁷ Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2025). Kova su Rusijos hibridiniais veiksmais Europoje. Prieiga per internetą:

<https://www.lnb.lt/media/public/documents/analitines-apzvalgos/ZD-2025-8.pdf>

²⁸ Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2025). Rusijos hibridinis karas Europoje ir jo eskalavimą ribojantys veiksniai. Prieiga per internetą: <https://www.lnb.lt/media/public/documents/analitines-apzvalgos/ZD-2025-9.pdf>

²⁹ Matulionis: dronai – paprastesnis klausimas nei meteorologiniai balionai. (2026 m. kovo 26 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/radioteka/irasas/2000690028/matulionis-dronai-paprastesnis-klausimas-nei-meteorologiniai-balionai>

³⁰ Зиновьева, А. (2026 m. kovo 26 d.). Mash: три страны официально открыли свое небо беспилотникам ВСУ для атак на Россию

Prieiga per internetą: https://www.gazeta.ru/army/news/2026/03/26/28141267.shtml?utm_auth=false

³¹ Iš Rusijos – grasinimas Baltijos šalims: jei ne, teks susidurti su atsaku. (2026 m. balandžio 7 d.). Prieiga per internetą:

<https://kauno.diena.lt/naujienos/pasaulis/konfliktai-nelaiimes/rusijos-grasinimas-baltijos-salims-jei-ne-teks-susidurti-su-atsaku-1750269>

³² Žr. 19 šaltinį.

³³ Žr. 32 šaltinį.

³⁴ Rusijoje priimtas įstatymo projektas dėl karinių operacijų užsienyje savo piliečiams apsaugoti. (2026 m. balandžio 14 d.). Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/uzsienyje/rusijoje-priimtas-istatymo-projektas-del-kariniu-operaciju-uzsienyje-savo-pilieciams-apsaugoti-120237037>

³⁵ Russia Moves to Use Military Abroad to Shield Citizens From Foreign Arrests. (2026 m. kovo 20 d.). Prieiga per internetą:

<https://www.kyivpost.com/post/72282>

³⁶ Grūnovas, I. (2026 m. balandžio 1 d.). Rusijai vėl užsipuolus Baltijos šalis – pasaulinio garso ISW analitikų signalas. Prieiga per internetą:

<https://www.lrytas.lt/pasaulis/rytai-vakarai/2026/04/01/news/rusijai-vel-uzsipuolus-baltijos-salis-pasaulinio-garso-analitiku-signalas-41901831>

infrastruktūra, įgalinanti dronų atakas³⁷. Leidinys *Forbes* 2026 m. balandžio 6 d. citavo Ukrainos prezidentą Volodymyrą Zelenskį, teigusį, kad **Rusija planuoja Baltarusijoje pastatyti keturias antžemines tolimojo nuotolio dronų valdymo stotis**³⁸.

Apibendrinant, dėl karo Ukrainoje, dėl ukrainiečių atakos dronų skrydžių kelios NATO valstybės – Lenkija, Baltijos šalys, Suomija – atsidūrė pavojingoje zonoje. Keli bepiločiai orlaiviai nuklydo į Baltijos šalių ir Suomijos teritorijas tuo metu, kai Ukraina atakavo Ust-Lugos ir Primorsko uostus kovo mėnesį³⁹. Tokiomis aplinkybėmis **Rusija gali imituoti ginkluotų neva ukrainietišių dronų „nukrypimą nuo kurso“**. Masinis dronų įsibrovimas į Lenkiją 2025 metų rugsėjo mėnesį parodė, kad NATO pajėgos tokioms provokacijoms pasirengusios blogai⁴⁰.

4. Karo Persijos įlankoje pamokos

Toliau aptariami kai kurie karo Persijos įlankoje aspektai, ypač atsižvelgiant į oro gynybą, raketų bei dronų atakas.

Nors Persijos įlankos arabų valstybės nedalyvauja kare – bent jau oficialiai (2026 m. balandžio 10 d. duomenys), jos patiria skirtingo masto oro gynybos išbandymų. Nepaisant įtrauktų į konfrontacijas skirtingų valstybinių bei karinių jėgų, kai kuriais atžvilgiais galima gretinti, iš vienos pusės, Persijos įlankos arabų šalių ir, iš kitos pusės, Baltijos valstybių, Lenkijos, Suomijos situacijas.

2026 m. vasario 28 d. prasidėjo plataus masto Izraelio ir JAV puolimas prieš Irano Islamo Respubliką. Jau pirmojo antpuolio metu žuvo Irano aukščiausiasis lyderis Ali Khamenei ir daug karo vadų⁴¹.

Nuo pat pirmos karo dienos Iranas apšaudė kaimynines šalis, įeinančias į Persijos įlankos arabų šalių bendradarbiavimo tarybą⁴². Išpuoliai prieš kaimynines valstybes tęsėsi nepaisant Irano prezidento Masoudo Pezeshkiano kovo 7 d. viešo atsiprašymo ir pažado, kad Teheranas nutrauks smūgius, nebent išpuoliai prieš Iraną būtų surengti iš Persijos įlankos teritorijos⁴³.

³⁷ Temnycky, M. (2026 m. balandžio 6 d.). Russia Planning Long-Range Drone Control Stations In Belarus, Ukraine Warns. Prieiga per internetą: <https://www.forbes.com/sites/marktemnycky/2026/04/05/russia-planning-long-range-drone-control-stations-in-belarus-ukraine-warns/?streamIndex=0>

³⁸ Grėsmė ne tik Kyjivui: Rusija Baltarusijoje stato keturias tolimojo nuotolio dronų bazines. (2026 m. balandžio 6 d.). Prieiga per internetą: <https://www.alfa.lt/aktualijos/pasaulis/gresme-ne-tik-kyjivui-rusija-baltarusijoje-stato-keturias-tolimojo-nuotolio-dronu-bazes/392325/>

³⁹ Drones strike Russia's Ust-Luga port again as EU officials visit Ukraine. (2026 m. kovo 31 d.). Prieiga per internetą: <https://www.aljazeera.com/news/2026/3/31/drones-strike-russias-ust-luga-port-again-as-eu-officials-visit-ukraine>

⁴⁰ Prašmantas, S. (2025 m. rugsėjo 11 d.). Dronai Lenkijoje – dar vienas Rusijos testas, kurio Vakarai neišlaikys? Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pasaulyje/6/2672796/dronai-lenkijoje-dar-vienas-rusijos-testas-kurio-vakarai-neislaikys>

⁴¹ How the US-Israeli strikes on Iran unfolded and the aftermath, moment by moment. (2026 m. kovo 1 d.). Prieiga per internetą: <https://edition.cnn.com/world/live-news/israel-iran-attack-02-28-26-hnk-intl>

⁴² Persijos įlankos arabų šalių bendradarbiavimo taryba. (n. d.) Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/persijos-ilankos-arabu-saliu-bendradarbiavimo-taryba/>

⁴³ Tello, A. (2026 m. kovo 25 d.). What cost-effective options do Gulf states have to counter the drone menace? Prieiga per internetą: <https://arab.news/2wtsa>

Statistika šiuo metu nėra tiksli, tačiau iš šalių pateiktų duomenų galima susidaryti vaizdą apie karo veiksmų mastą. Žvalgybininkų duomenimis, karo pradžioje Iranas galėjo turėti iki 4 tūkst. balistinių raketų ir iki 600 raketų paleidimo sistemų⁴⁴.

Iki 2026 m. kovo 26 d. į Tarybai priklausančias šešias valstybes (Jungtinius Arabų Emyratus (JAE), Bahreiną, Saudo Arabiją, Omaną, Katarą, Kuveitą) iš Irano buvo paleista iš viso 4 391 raketa ir dronai. Šios atakos sudaro apie 83 proc. visų Irano smūgių (likę 17 proc. buvo nutaikyti į Izraelį)⁴⁵. Po dviejų savaičių suskaičiuota, kad per 41 karo dieną į Tarybos šalis ir Jordaniją iki balandžio 10 d. paleista 6 413 dronų ir raketų⁴⁶.

Izraelį iki 2026 m. balandžio 10 d. apšaudė 650 Irano raketų. Per atakas žuvo 20 izraeliečių ir 4 Palestinos autonomijos gyventojai. Izraelis iki to laiko įvykdė 10,8 tūkst. atakų prieš 4 tūkst. taikinių Irane. Balandžio 10 d. duomenimis, Izraeliui teko apie 10 proc. nuo karo pradžios paleistų raketų ir dronų⁴⁷.

Dauguma raketų ir dronų buvo numušta arba perimta Persijos įlankos šalių oro gynybos sistemų⁴⁸.

Ekspertiniai vertinimai rodo arabų šalių oro gynybos efektyvumą: 2026 m. kovo 26 d. duomenimis, daugiau nei 90 proc. Irano oro atakų buvo atremta⁴⁹.

Kovo 23 d. duomenimis, Bahreino gynybos pajėgos numušė 147 raketas ir 282 dronus⁵⁰. Saudo Arabijos gynybos ministerija pranešė numušusi šimtus raketų⁵¹. JAE gynybos ministerijos duomenimis, nuo karo pradžios iki 2026 m. balandžio 3 d. šalies pajėgos numušė 2 085 dronus, 475 balistines raketas ir 23 sparnuotąsias raketas⁵².

Efektavimo kaina yra didžiulės priešlėktuvinės gynybos išteklių sąnaudos: skaičiuojama, kad iki 2026 metų kovo pabaigos JAE ir Kuveitas išnaudojo 75 proc. turimų raketų *Patriot* atsargų, Bahreinas – 87 proc.⁵³. Esant dideliame Irano raketų ir dronų neutralizavimo rodikliui, Persijos įlankos šalių ginkluotė pasirodė efektyvi, bet labai brangi. *Shahed* dronai, kokius naudoja Iranas, gali būti masiškai gaminami, o vienas toks dronas kainuoja maždaug 20–50 tūkst. JAV dolerių. Tačiau jiems sunaikinti naudojamos raketos kainuoja milijonus – ši asimetrija yra labai palanki Teheranui⁵⁴.

Vienam dronui perimti gali prireikti raketos *Lockheed Martin Patriot PAC-3*, kainuojančios per 4 mln. JAV dolerių. Įvertinus perginklavimo logistinę našą ir laiką, reikalingą atsargoms papildyti, disproporcija tampa dar ryškesnė⁵⁵.

Esant oro gynybos priemonių stygiui, regione pasirodė ir Ukraina, pasiūlusi Persijos įlankos arabų šalių bendradarbiavimo tarybos narėms būtent kovos su dronais sprendimų.

Pasak analitikų, Ukraina gali pasiūlyti antidronų už daug mažesnę kainą. Ukrainos kompanijos „Wild Hornets“ 2024 metų pradžioje sukurtas antidronas *Sting* atsieina 2–4 tūkst. JAV dolerių. Kai kurios mažo, greito ir labai manevringo

⁴⁴ De Luce, D., Goldman, J., Wu, J. (2026 m. kovo 26 d.). Tracking Iran's military attacks on Gulf states. Prieiga per internetą: <https://www.nbcnews.com/data-graphics/iran-war-drones-missile-strikes-military-attack-capabilities-rcna263382>

⁴⁵ Iran Launched 83% of Missiles and Drones at the Gulf Compared to 17% at Israel. (2026 m. kovo 26 d.). Prieiga per internetą: <https://english.aawsat.com/gulf/5255374-iran-launched-83-missiles-and-drones-gulf-compared-17-israel>

⁴⁶ Elkabany, H. (2026 m. balandžio 10 d.). Iran targeted 7 Arab countries with 6,413 missiles, drones over past 41 days. Prieiga per internetą: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/iran-targeted-7-arab-countries-with-6-413-missiles-drones-over-past-41-days/3900771>

⁴⁷ Fabian, E. (2026 m. balandžio 10 d.). The war in numbers: 650 Iranian missiles fired; 24 killed in Israel, West Bank; 10,800 Israeli strikes. Prieiga per internetą: <https://www.timesofisrael.com/650-iranian-missiles-fired-24-killed-and-10800-israeli-strikes-the-war-in-numbers/>

⁴⁸ Cafiero, G. (2026 m. balandžio 2 d.). Gulf States in the Crossfire of a War They Tried To Prevent. Prieiga per internetą: https://mccouncil.org/blog_posts/gulf-states-in-the-crossfire-of-a-war-they-tried-to-prevent/

⁴⁹ Lachter, E. (2026 m. kovo 26 d.). More Than 90% of Iranian Missiles Intercepted, but a Dangerous Imbalance Is Emerging. Prieiga per internetą: <https://jinsa.org/a-dangerous-imbalance-is-emerging/>

⁵⁰ Žr. 44 šaltinį.

⁵¹ Ten pat.

⁵² Strimaitytė. (2026 m. balandžio 3 d.). JAE nuo karo pradžios numušė daugiau kaip 2 tūkst. Irano dronų. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/uzsienyje/jae-nuo-karo-pradzios-numuse-daugiau-kaip-2-tukst-irano-dronu-120232869>

⁵³ Bao, A. (2026 m. balandžio 7 d.). Gulf countries scramble to intercept missiles hours into U.S.-Iran ceasefire agreement. Prieiga per internetą: <https://www.cnn.com/2026/04/08/iran-missile-attacks-after-us-ceasefire-gulf-air-defenses.html>

⁵⁴ Žr. 44 šaltinį.

⁵⁵ Ten pat.

Sting modifikacijos gali pasiekti maždaug 11,3 km aukštį gabendamos iki 1,8 kg sprogmenų, o perėmimo rodiklis gali viršyti 85 procentus⁵⁶.

2026 m. kovo 28 d. Ukrainos prezidentas netikėtai apsilankė keliose Persijos įlankos valstybėse. Zelensčio pasirašyti susitarimai numato ilgalaikį – iki dešimties metų – bendradarbiavimą, orientuotą į oro gynybą, kovą su raketomis ir bepiločiais orlaiviais. Kataro ir Ukrainos susitarime taip pat numatyta technologijų plėtra, bendros investicijos bei ekspertinių žinių mainai, siekiant stiprinti apsaugą nuo oro atakų⁵⁷.

Apibendrinant, Iranas raketomis ir dronais užpuolė Persijos įlankos valstybes, kurių oro gynybos sistemos buvo parengtos panašioms atakoms. Tačiau priešlėktuvinės gynybos išteklių sunaudojimas pasiekė kritinę ribą. Tokiomis aplinkybėmis pasirodė reikšminga Ukrainos kovinė patirtis masiškai naudojant santykinai pigias kovos su dronais priemones. Kovai su stambiais oro taikiniais Lietuvoje planuojama įrengti dar dvi NASAMS baterijas (dabar turima viena). Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu turime vieną bateriją, aprūpintą 36 raketomis, galima numatyti, kad ateityje turėsime apie 100 AMRAAM raketų ugnies galią. Jei nebus numatyti kitokie aprūpinimo rodikliai, šių atsargų Lietuvai užtektų kelioms dienoms – vertinant karo Persijos įlankoje pavyzdį.

5. Baltarusija – Rusijos hibridinių veiksmų placdarmas

Baltarusiškų kontrabandinių balionų krizė Lietuvoje, pasiekusi piką 2025 m., anksčiau nei incidentai, susiję su dronais, išryškino mūsų šalies oro gynybos problemas. Žvelgiant plačiau, balionų krizė buvo Rusijos *nulinės fazės* agresyvių veiksmų etapas, į kurį tiek techniškai, tiek politiškai įtraukta minėtos valstybės sąjungininkė Baltarusija.

2025 m. rudenį dėl kontrabandinių balionų sutrikdytas Vilniaus ir Kauno oro uostų darbas, todėl nuolatiniai baltarusiškų balionų skrydžiai imti traktuoti kaip hibridinė ataka. 2025 m. gruodžio 9 d. dėl to **Vyriausybė visoje Lietuvoje paskelbė ekstremaliąją padėtį**⁵⁸.

Hibridinė Baltarusijos ataka šiuo metu nušviečiama specialiame Vyriausybės tinklalapyje, kuris nuolatos atnaujinamas. Puslapio temos:

- Lietuvos tarnybos, siekdamos minimizuoti dėl balionų keliamų rizikų aviacijai oro uostų patiriamą žalą, pakeitė bendradarbiavimo algoritmus, sutrumpino sprendimų priėmimų procesus.
- Tarnybų bendras darbas gaudant kontrabandininkus taip pat intensyviai vykdomas. Vyksta prevenciniai policijos, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Muitinės kriminalinės tarnybos ir Karo policijos reidai šalies pasienio rajonuose. Šioms tarnyboms taip pat padeda kariuomenė.

⁵⁶ Ten pat.

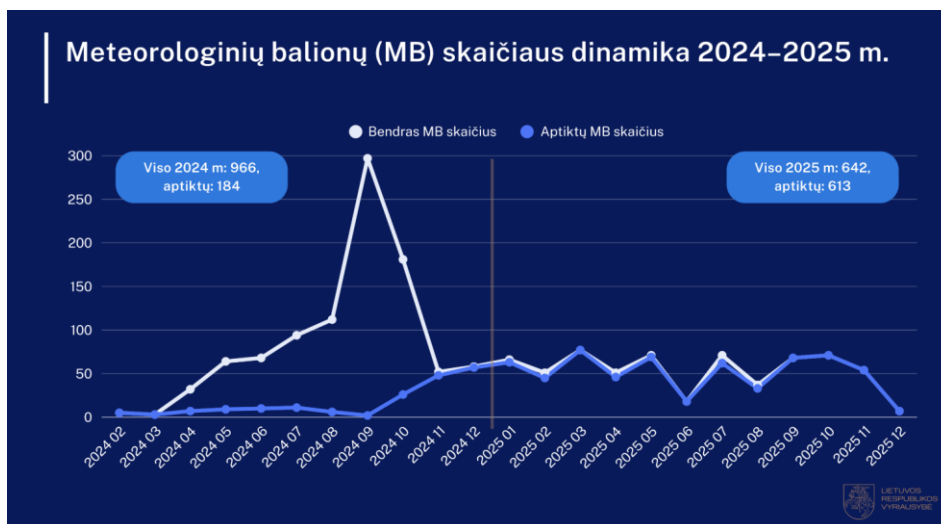
⁵⁷ Zelenskis Persijos įlankoje stiprina gynybos partnerystes: Ukraina eksportuoja kovos su dronais patirtį. (2026 m. kovo 29 d.). Prieiga per internetą: <https://europospulsas.lt/zelenskis-persijos-ilankoje-stiprina-gynybos-partnerystes-ukraina-eksportuo/>

⁵⁸ Paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija dėl hibridinės Baltarusijos atakos. (2025 m. gruodžio 9 d.). Prieiga per internetą: <https://lrv.lt/lt/naujienos/paskelbta-valstybes-lygio-ekstremalioji-situacija-del-hibridines-baltarusijos-atakos-svaO/>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

- Baltarusijos režimui buvo pasiųstas aiškus signalas, kad Lietuva nesitaikstys su oro erdvės pažeidimais ir šios valstybės neveiklumu ar veikimu tyčia, siunčiant balionus į mūsų šalies oro erdvę.
- Hibridinei atakai stabdyti itin reikalinga sąjungininkų parama, todėl Lietuva aktyviai veikia formuodama tarptautinę paramą⁵⁹.

1 grafikas. Meteorologinių balionų skaičiaus dinamika 2024–2025 m.
© Lietuvos Respublikos Vyriausybė⁶⁰.

2025 m. gruodžio 18 d. **Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją, kurioje pasmerkė Baltarusiją už hibridines atakas prieš Lietuvą ir Europos Sąjungą.** Dokumente, prie kurio itin reikšmingai prisidėjo Lietuvos išrinkti Europos Parlamento nariai, pažymima, kad Baltarusija nuolat pažeidžia Lietuvos oro erdvę naudodama nepilotuojamus orlaivius ir oro balionus, vykdo kibernetines atakas, dezinformacijos kampanijas, ekonominį spaudimą ir migracijos instrumentalizaciją. Rezoliucijoje taip pat buvo reikalaujama paleisti Baltarusijos politinius kalinius, kurių skaičius tuo metu siekė 1 100⁶¹.

Be to, rezoliucijoje pareikalauta paleisti Baltarusijoje sulaikytus Lietuvos vežėjus ir grąžinti transporto priemones – tai nuoroda į Lietuvos ir Baltarusijos santykių krizę, kuri 2025 m. kilo dėl valstybių sienos uždarymo ir Lietuvos vežėjų sulaikymo Baltarusijoje. Mūsų šalies vežėjai tapo Baltarusijos įkaitais po to, kai Lietuvos Vyriausybė tų metų spalio pabaigoje **vienam mėnesiui (iki 2025 m. lapkričio 30 d.) uždarė sieną su Baltarusija**, taip atsakydama į nesiliaujančią baltarusiškų kontrabandinių balionų srautą⁶².

⁵⁹ Hibridinė Baltarusijos ataka prieš Lietuvą. (2026 m. balandžio 17 d.). Prieiga per internetą: <https://lrv.lt/lt/hibridine-baltarusijos-ataka-pries-lietuva/>

⁶⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybė. (n. d.) Hibridinė Baltarusijos ataka prieš Lietuvą. Meteorologinių balionų skaičiaus dinamika 2024-2025 m. Prieiga per internetą: <https://lrv.lt/lt/hibridine-baltarusijos-ataka-pries-lietuva/#:~:text=Aktualiausia%20Lietuvos%20institucij%C5%B3%20informacija:%20Meteorologini%C5%B3%20balion%C5%B3%20skai%C4%8Diaus%20dinamika%202024%2D2025%20m.>

⁶¹ K. Budrys: ES vieningai ir tvirtai palaiko Lietuvą Baltarusijos hibridinių atakų akivaizdoje. (2025 m. gruodžio 18 d.). Prieiga per internetą: <https://www.urm.lt/naujienos/141/k.-budrys-es-vieningai-ir-tvirtai-palaiko-lietuva-baltarusijos-hibridiniu-ataku-akivaizdoje:45417>

⁶² Paulauskaitė, A. (2025 m. spalio 29 d.). Vyriausybė apsisprendė: mėnesiui uždaroma siena su Baltarusija. Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2025/10/29/news/vyriausybe-apsisprende-menesiui-uzdaroma-siena-su-baltarusija-40083548>

Paskutinę spalio savaitę dėl iš kaimyninės valstybės siunčiamų oro balionų keturis kartus buvo laikinai sustabdytas orlaivių eismas Vilniaus oro uoste, vieną kartą – ir Kauno oro uoste^{63, 64}.

Atsakydama į sienos uždarymą, Baltarusija nuo 2025 m. lapkričio 2 d. **apribojo Lietuvos (ir Lenkijos) vežėjų judėjimą**, uždrausdama daugumai šiose šalyse registruotų vilkikų ir puspriekabių pervažiuoti jos teritoriją, o ten tuo metu jau buvę vežėjai buvo sulaukyti⁶⁵. Dėl sugriežtintos tvarkos Baltarusijoje ir pasienyje įstrigo šimtai, o Lietuvos nacionalinės vežėjų asociacijos „Linava“ duomenimis – net keli tūkstančiai lietuviškų vilkikų (skaičiai svyravo priklausomai nuo duomenų pateikimo laiko). Transporto priemonės buvo nukreiptos į specialias aikšteles, kuriose už kiekvieno vilkiko ar puspriekabės laikymą imamas 120 eurų dienos mokestis⁶⁶.

2026 m. kovo 16 d. „Linavos“ duomenimis, Baltarusijoje buvo įstrigę 1 472 vilkikai ir puspriekabės⁶⁷. Savo apskaitą vykdęs Nacionalinis krizių valdymo centras teigė, kad, 2026 m. kovo 16 d. duomenimis, remiantis „Linavos“ pateiktu papildytu transporto priemonių sąrašu, nuo 2025 metų spalio pabaigos iki 2026 m. vasario 27 dienos į Lietuvą negrįžo 550 Baltarusijoje įstrigusių Lietuvos vilkikų ir puspriekabių, o 868 jau yra Lietuvoje⁶⁸.

„Linava“ dėl susidariusios situacijos kreipėsi į Europos Komisiją (EK). 2026 m. kovo 18 d. asociacija pranešė, kad EK patvirtino – Baltarusija neteisėtai sulaukė Lietuvos vežėjų transporto priemonės⁶⁹.

Baltarusijos valstybinė naujienų agentūra „Belta“ pranešė, kad 2026 m. kovo 16 d. šalies premjeras Aleksandras Turčinas susitiko su Lietuvos ir Lenkijos vežėjų atstovais⁷⁰. Kovo 19 d. Lietuvos premjerė Ruginienė pakomentavo minėtą susitikimą – jos manymu, tai yra vežėjų individualus reikalas, ir vežėjų vietoje jį į Minską nevažiuotų⁷¹.

⁶³ Laikina sustabdyta Vilniaus oro uosto veikla nulėmė skrydžių vėlavimus penktadienį. (2025 m. spalio 31 d.). Prieiga per internetą: <https://www.etaplus.lt/aktualijos/politika/laikina-sustabdyta-vilniaus-oro-uosto-veikla-nuleme-skrydziu-velavimus-penktadieni/373087>

⁶⁴ Klimaševska, Ū., Kraujelytė, M. (2025 m. spalio 27 d.). Dėl sutrikdytų skrydžių Vilniaus ir Kauno oro uostai patyrė per 81 tūkst. eurų. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2727093/ltou-del-kontrabandiniu-balionu-lietuvoje-sutrikdyta-daugiau-nei-170-skrydziu>

⁶⁵ Aleškaitienė, Ž., Paškovskytė, E. (2025 m. lapkričio 3 d.). Prieiga per internetą: Lukašenka uždraudė Lenkijoje ir Lietuvoje registruotų sunkvežimių eismą Baltarusijoje. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/eismas/7/2734100/lukasenka-uzdraude-lenkijoje-ir-lietuvoje-registruotu-sunkvezimiu-eisma-baltarusijoje>

⁶⁶ Artėjant numanomam Minsko sulaukytų vilkikų konfiskavimo terminui, vežėjai ir institucijos toliau sprendžia skaičių rebusus. (2026 m. kovo 9 d.). Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/logistika-ir-transportas/2026/03/09/artejant-numanomam-minsko-sulaukytu-vilkiku-konfiskavimo-terminui-vezėjai-ir-institucijos-toliau-sprendžia-skaiciu-rebusus-581730>

⁶⁷ Paškovskytė, E. (2026 m. kovo 16 d.). Baltarusijoje strigę vilkikai dar nekonfiskuojami, bet prašo pristatyti „inventorizavimui“. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/eismas/7/2869362/baltarusijoje-strige-vilkikai-dar-nekonfiskuojami-bet-praso-pristatyti-inventorizavimui>

⁶⁸ Ten pat.

⁶⁹ EK patvirtino, kad Baltarusija nepagrįstai sulaukė Lietuvos vežėjų turtą. (2026 m. kovo 18 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/auto/rinka/2026/03/18/news/ek-patvirtino-kad-baltarusija-nepagrįstai-sulauke-lietuvos-vezėju-turta-41708147>

⁷⁰ Paškovskytė, E. (2026 m. kovo 18 d.). Baltarusijos režimui skelbiant apie šalies premjero susitikimą su Lietuvos ir Lenkijos vežėjais bei žadant spręsti sulaukytų vilkikų problemą ir jų nekonfiskuoti, Lietuvos užsienio reikalų ministerija tai vadina hibridinės kampanijos tęsiniumi, skirtu didinti spaudimą Lietuvai. Prieiga per internetą: <https://www.tv3.lt/naujiena/lietuva/baltarusija-skelbia-apie-susitikima-su-lietuvos-vezėjais-urm-tai-vadina-propaganda-n1504259>

⁷¹ Tuzas, V. (2026 m. kovo 19 d.). Premjerė apie Lietuvos vežėjų susitikimą su Baltarusijos atstovais: tai yra jų reikalas. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/verslas/transportas/premjere-apie-lietuvos-vezėju-susitikima-su-baltarusijos-atstovais-tai-yra-ju-reikalas-120225940>

Baltarusijai leidus lietuviškiems vilkikams išvykti, per beveik dvi savaites iki 2026 m. balandžio 7 d. į Lietuvą iš Baltarusijos grįžo 679 ten kelis mėnesius sulaikyti vilkikai⁷². Balandžio 17 d. Valstybinė sienos apsaugos tarnyba jau buvo suskaičiavusi 860 grįžusių vilkikų⁷³.

Vertinant Lietuvos ir Baltarusijos konfrontaciją dėl kontrabandinių balionų ir iš to išplaukusį konfliktą dėl sulaikytų lietuviškų vilkikų, **galima konstatuoti veiksmų efektyvumo asimetriją**: nėra įrodymų, kad sienų uždarymas užkardė kontrabandinių balionų leidimą ir užtikrino normalią Lietuvos oro uostų veiklą, o vežėjų sulaikymas buvo nuostolingas visų pirma Lietuvos verslui.

6. JAV tarpininkavimas Lietuvai ir Baltarusijai sprendžiant nesutarimus

Tiek sprendžiant kontrabandinių balionų krizę, tiek iškilus Baltarusijoje sulaikytų Lietuvos vežėjų problemai, svarbų vaidmenį suvaidino JAV diplomatija, būtent Jungtinių Valstijų prezidento specialusis pasiuntinys Johnas Coale'as, tarpininkaujantis tarp Baltarusijos valdžią uzurpavusio diktatoriaus Aliaksandro Lukašenkos ir JAV administracijos. 2026 m. kovo 18-ąją premjerė Ruginienė vėl susitiko su Coale'u. Jiedu aptarė saugumo situaciją regione. Taip pat ministrė pirmininkė pabrėžė, jog **Lietuva nuosekliai reikalauja, kad Baltarusijos režimas nutrauktų vidaus represijas, šalyje neturi likti nė vieno politinio kalinio.**

Ruginienė susitikime sakė, kad „Baltarusijos režimas išlieka viena pagrindinių grėsmių regiono, taip pat ir Lietuvos, saugumui. Tai rodo Baltarusijos priešiški hibridiniai veiksmai prieš kaimynines šalis – kontrabandiniai balionai, neteisėta migracija ir vilkikų sulaikymas – bei parama Rusijos karinei agresijai prieš Ukrainą“. Ji taip pat pabrėžė, kad Lietuva itin vertina strateginę partnerystę su JAV bei tvirtus šalių kaip sąjungininkių santykius⁷⁴.

Vyriausybės vadovė buvo susitikusi su Coale'u ir anksčiau – 2025 m. gruodžio 13 d. JAV pasiuntinys tada pareiškė, kad **Lukašenka pažadėjo sustabdyti kontrabandinių balionų skrydžius iš Baltarusijos į Lietuvą**⁷⁵. 2026 m. pradžioje Ruginienė konstatavo, kad baltarusiškų kontrabandinių balionų kiekis sumažėjo. Jos teigimu, balionų buvo mažiau net tada, kai vėjas buvo palankus, kad būtų trikdomas Lietuvos oro uostų darbas⁷⁶. Tačiau **2026 m. sausio pabaigoje Vilniaus link vėl skrido kontrabandiniai balionai**⁷⁷.

⁷² Kraujelytė, M. (2026 m. balandžio 7 d.). VSAT: į Lietuvą per dvi savaites iš viso grįžo 679 Baltarusijoje sulaikyti vilkikai. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/eismas/7/2891196/vsat-i-lietuva-per-dvi-savaites-is-viso-grizo-679-baltarusijoje-sulaikyti-vilkikai>

⁷³ Vežėjai iš Baltarusijos jau susigrąžino daugiau nei pusę vilkikų. (2026 m. balandžio 17 d.). Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/logistika-ir-transportas/2026/04/17/vezejai-is-baltarusijos-jau-susigrazzino-daugiau-nei-puse-vilkiku-583534>

⁷⁴ Premjerė susitiko su JAV Prezidento specialiuoju pasiuntiniu Johnu Coale'u. (2025 m. kovo 18 d.). Prieiga per internetą: <https://lr.lt/naujienos/premjere-susitiko-su-jav-prezidento-specialiuoju-pasiuntiniu-johnu-coaleu-POJ5/>

⁷⁵ Timofejeva, L. (2025 m. gruodžio 13 d.). JAV pasiuntinys: Lukašenka pažadėjo sustabdyti kontrabandinių balionų skrydžius į Lietuvą. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/lietuvoje/jav-pasiuntinys-lukasenka-pazadejo-sustabdyti-kontrabandiniu-balionu-skrydzius-i-lietuva-120186544>

⁷⁶ Samoškaitė, E. (2026 m. sausio 7 d.). Premjerė: fiksuotas minimalus kontrabandinių balionų kiekis. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2799222/ruginiene-fiksuotas-minimalus-kontrabandiniu-balionu-kiekis>

⁷⁷ Spurytė, V. (2026 m. sausio 27 d.). Paaiškino, kodėl Vilniaus link vėl skrido kontrabandiniai balionai. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/naujienos/lietuvoje/paaiskino-kodel-vilniaus-link-vel-skrido-kontrabandiniai-balionai-120204089>

Po kelių Lukašenkos susitikimų su Coale'u **Baltarusijos režimas paleido dalį politinių kalinių**: 2025 metų gruodį – 123 (9 atvyko į Lietuvą, tarp jų – du Lietuvos piliečiai)⁷⁸, 2026 m. kovo 19 d. – 250 (15 iš jų atvyko į Lietuvą)⁷⁹. Mainais JAV pernai gruodį panaikino sankcijas Baltarusijos kalio trąšų sektoriui ir aviakompanijai „Belavija“⁸⁰. Savo ruožtu ES sankcijas baltarusiškomis trąšoms 2026 metų vasario pabaigoje pratęsė vieneriems metams^{81, 82}.

2021 m., dar iki Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą, Lietuva priėmė sprendimą uždrausti didžiausios baltarusių bendrovės „Belaruskalij“ trąšų tranzitą. Iki tol per metus jų per mūsų šalį būdavo pervežama apie 11 mln. tonų. Tai sudarytų maždaug 157 tūkst. traukinio vagonų (jų sąstato ilgis siektų 2 355 km). Kalio trąšos iš Baltarusijos geležinkeliu būdavo gabenamos į Klaipėdą, kur Baltarusijai ir Igoriui Udovickiui priklausančioje įmonėje „Birių krovinių terminalas“ būdavo perkraunamos į laivus. Dėl anksčiau Baltarusijos atliktų avansinių mokėjimų per Lietuvą trąšos keliavo iki pat 2022 m. vasario 1 d. Prasidėjus Rusijos karinei invazijai į Ukrainą, 2022 metų kovą ES pradėjo taikyti sankcijas baltarusiškomis trąšoms platesne apimtimi⁸³.

Ruginienė teigė, kad jos ir JAV pasiuntinio Coale'o susitikimuose apie trąšų gabenimą per mūsų šalį nekalbėta, nors Coale'as interviu LRT užsiminė, kad trąšos turėtų keliauti per Lietuvą⁸⁴. Vis dėlto

Vašingtonas oficialiai dar nesikreipė dėl leidimo gabenti kalio trąšas per Lietuvą, juolab, kad iki 2027 metų vasario galioja ES sankcijos. Tačiau tarp išeičių svarstomas ir toks variantas: **amerikiečių įmonė Baltarusijoje nupirktų reikiamą trąšų kiekį ir per Lietuvą būtų gabenamos ne baltarusiškos, o formaliai amerikiečiams priklausančios trąšos**⁸⁵.

Kauno technologijos universiteto docentas Evaldas Stankevičius mano, kad amerikiečių siekis – didesnė konkurencija kalio trąšų sektoriuje, nes kanadiečiai diktuoja kainas. Kanados dalis pasaulinėje kalio trąšų produkcijoje siekia maždaug 33 proc. JAV iš Kanados importuoja 88,8 proc. reikiamų kalio trąšų⁸⁶.

Baltarusiškų trąšų tranzitą per Lietuvą atvirai palaikė nekilnojamojo turto vystymo bendrovės „Hanner“ valdybos pirmininkas Arvydas Avulis. Pasak jo, vertybinės pozicijos, kurią dabar užima Lietuva, reikia laikytis ir toliau, tačiau šalis situaciją turėtų vertinti pragmatiškiau. Avulio nuomone, baltarusiškas trąšas reikėtų leisti gabenti, pasiimti tranzito mokestį, ir **gautas lėšas investuoti į Lietuvos gynybą**, kartu deklaruojant, kad Lietuva neremia Lukašenkos, nepitaria jo režimui ir palaiko tuos, kurie kovoja už demokratiją Baltarusijoje⁸⁷.

⁷⁸ S. Cichanouskis: po JAV delegacijos vizito Baltarusija gali paleisti dar vieną politinių kalinių grupę. (2026 m. kovo 18 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2026/03/18/news/s-cichanouskis-po-jav-delegacijos-vizito-baltarusija-gali-paleisti-dar-viena-politiniu-kaliniu-grupe-4171418>

⁷⁹ Baltarusija paleido dar vieną politinių kalinių grupę. (2026 m. kovo 19 d.). Prieiga per internetą: <https://lnk.lt/straipsniai/pasaulyje/baltarusija-paleido-dar-viena-politiniu-kaliniu-grupe/366778>

⁸⁰ Ką reiškia JAV sankcijų panaikinimas baltarusiškomis trąšoms? (2025 m. gruodžio 18 d.). Prieiga per internetą: <https://ukininkopatarejas.lt/naujienos/ka-reiskia-jav-sankciju-panaikinimas-baltarusiskoms-trasoms/>

⁸¹ ES pratęsė sankcijas Baltarusijai. (2026 m. vasario 26 d.). Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/verslo-aplinka/2026/02/26/es-pratese-sankcijas-baltarusijai-581248>

⁸² Ribojamosios priemonės atsižvelgiant į padėtį Baltarusijoje ir jos dalyvavimą Rusijos agresijoje prieš Ukrainą. (n. d.). Prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/LT/legal-content/summary/restrictive-measures-in-view-of-the-situation-in-belarus-and-its-involvement-in-the-russian-aggression-against-ukraine.html>

⁸³ Baigia galioti sankcijos baltarusiškomis trąšoms, kas toliau? (2026 m. vasario 22 d.). Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2845321/baigia-galioti-sankcijos-baltarusiskoms-trasoms-kas-toliau>

⁸⁴ Samoškaitė, E. (2026 m. balandžio 7 d.). Ar baltarusiškos trąšos gali virsti amerikietiškomis? Prieiga per internetą:

<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2884150/ar-baltarusiskos-trasos-gali-virsti-amerikietiskomis-jav-pasiuntinio-zodziai-uzmine-misle>

⁸⁵ Ten pat.

⁸⁶ Ten pat.

⁸⁷ Tūzas, V. (2026 m. kovo 30 d.). A. Avulis siūlo atnaujinti baltarusiškų trąšų tranzitą: „Pasiimkime tuos pinigus“. Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2026/03/30/news/a-avulis-siulo-atnaujinti-baltarusisku-trasuu-tranzita-pasiimkime-tuos-pinigus--41867791>

Premjerė Ruginienė naujienų portalui LRT sakė, kad Lietuva svarstyti siūlymą susitikti su Baltarusijos atstovais viceministrų lygmeniu, jei Minskas įvykdytų šias tris sąlygas:

- per sieną neturi skristi kontrabandiniai balionai;
- visi Baltarusijoje sulaikyti vilkikai turi būti gražinti be jokių papildomų mokesčių ar finansinių baudų;
- Baltarusija turėtų neleisti per sieną neteisėtų migrantų⁸⁸.

Taigi, politiškai Lietuva yra susaistyta ES sankcijų Baltarusijai, kurios gali būti pratęstos ir 2027 m., tačiau tolesnė JAV ir Baltarusijos santykių dinamika gali versti Bendrijos šalis ieškoti tam tikrų greitų sprendimų.

7. Apibendrinimas ir akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

2026 metų kovo pabaigos incidentai, susiję su dronais, kaip ir 2025 m. baltarusiškų balionų krizė, atskleidė Lietuvos oro gynybos sistemos nepasirengimą žemai skrendančių bepiločių orlaivių atakoms.

Dėl karo Ukrainoje, dėl ukrainiečių atakos dronų skrydžių kelios NATO valstybės – Lenkija, Baltijos šalys, Suomija – atsidūrė pavojingoje zonoje. Keli ukrainietiški dronai nuklydo į Baltijos šalių ir Suomijos teritorijas tuo metu, kai ukrainiečiai atakavo Ust-Lugos ir Primorsko uostus. Tokiomis aplinkybėmis Rusija gali imituoti ginkluotą tariamai ukrainietiško dronų „nukrypimą nuo kurso“. Masinis dronų įsibrovimas į Lenkiją 2025 metų rugsėjį parodė, kad NATO pajėgos tokioms provokacijoms pasirengusios blogai.

Kovai su stambiais oro taikiniai Lietuvoje planuojama įrengti dar dvi NASAMS baterijas (dabar turima viena). Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu turime vieną bateriją, aprūpintą 36 raketomis, galima numatyti, kad ateityje turėsime apie 100 AMRAAM raketų ugnies galią. Vertinant karo Persijos įlankoje pavyzdį, jei nebus numatyti kitokie aprūpinimo rodikliai, šių atsargų Lietuvai užtektų kelioms dienoms.

Kai, vykstant plataus masto kariniams veiksams, Iranas raketomis ir dronais užpuolė Persijos įlankos valstybes, jų oro gynybos sistemos buvo parengtos panašioms atakoms. Numušta daug taikinių, tačiau priešlėktuvinės gynybos išteklių sunaudojimas pasiekė kritinę ribą. Tokiomis aplinkybėmis atrodo reikšminga Ukrainos patirtis masiškai naudojant santykinai nebrangias kovos su dronais priemones.

Vertinant Lietuvos ir Baltarusijos konfrontaciją dėl kontrabandinių balionų bei konfliktą dėl sulaikytų lietuviškų vilkikų, galima konstatuoti, kad nėra įrodymų, jog sienų uždarymas užkardė kontrabandinių balionų leidimą ir užtikrino normalią Lietuvos oro uostų veiklą, tačiau vežėjų sulaikymas buvo nuostolingas visų pirma Lietuvos verslui.

⁸⁸ Ten pat.

Akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

- Naujas ginklavimosi aspektas Lietuvoje imtas suvokti dėl baltarusiškų balionų krizės ir incidentų, kuriuos sukėlė į Lietuvą atklydę dronai 2025-2026 m. Įsitikinus, kad dabartinė Lietuvos oro gynyba nepakankama (ypač aptinkant ir numušant žemai skrendančius taikinius), būtina užpildyti spragas aktyviai siekiant perimti Ukrainos patirtį kovos su dronais srityje.
- Stebinti situaciją ir prognozuojant geopolitinius scenarijus, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas JAV, kurios tebėra svarbiausia Lietuvos saugumo garantė, ir kaimyninės Baltarusijos, kuri yra Rusijos sąjungininkė vykdant hibridinius veiksmus prieš mūsų šalį, santykių raidai bei jų nagrinėjimui ES lygiu.